

Załącznik Nr.1
do Uchwały Rady Miejskiej w Iłży
Nr L VI/299/10
z dnia 30.04.2010

*Każde dziecko z uwagi, że jest dzieckiem
wymaga szczególnej opieki i troski ,
w tym właściwej opieki prawnej
(Preambuła Konwencji o prawach dziecka)*

***Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną
w Iłży na lata 2010-2013***

I. WSTĘP

Podstawą opracowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną jest art. 17 ust.1, pkt. 13 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr.175, poz.1326 z późniejszymi zmianami.

Dokonująca się w Polsce transformacja ustrojowa stała się przyczyną wielu procesów destrukcyjnych zagrażających społeczeństwu oraz co najważniejsze – rodzinie jako naturalnej komórce.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka głosi, że „rodzina jest naturalną i fundamentalną jednostką społeczeństwa i podlega ochronie ze strony społeczeństwa i państwa”.

To od rodziny zależy wartość społeczeństwa, a także osobisty los jednostki. Spełniana przez rodzinę funkcja wychowywania dzieci jest szczególnie ważna, a zarazem trudna i odpowiedzialna. Polega ona bowiem nie tylko na wprowadzeniu młodego pokolenia w różne kręgi życia społecznego, lecz na takim oddziaływaniu,

które pomagałoby dostrzegać, trafnie rozumieć i oceniać różnorodne skomplikowane zjawiska. W rodzinie dziecko przeżywa najważniejszy okres, w którym kształtuje się jego osobowość, styl życia, system preferowanych wartości i pogląd na świat. Rodzina jest więc miejscem, które winno zapewnić dziecku opiekę i najkorzystniejsze warunki rozwoju.

Należy nadmienić, że systematycznie wzrasta ilość rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo. Negatywne zjawiska wynikające z trudności na rynku pracy, brak stabilizacji warunków życia i ich drastycznego pogorszenia się, poświęcenia mniejszej ilości czasu dla rodziny, z powodu konieczności ciągłego pozyskania źródeł zarobkowania, powodują wielkie zagrożenie dla rodzin i są źródłem wielu kryzysów. Dysfunkcje w środowisku rodzinnym są niebezpieczne zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, która narażona jest na dziedziczenie patologicznych norm i wzorców zachowań oraz szczególnie podatna na negatywne oddziaływanie otoczenia zewnętrznego.

Podkreślić należy, że państwo i jego instytucje mają rodzinę wspierać w prawidłowym jej funkcjonowaniu. Dążyć do wzmocnienia pozycji rodziców, ich wiary we własne siły oraz możliwości wychowawcze. Należy podkreślić, iż państwo i jego instytucje mają rodzinę wspierać, a nie wyręczać w wypełnianiu przez nią funkcji.

Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną to nie tylko działania pomocy społecznej, tworzenie nowych form rodzin zastępczych, czy też bardziej optymalnych warunków w całodobowych placówkach opiekuńczo - wychowawczych. To przede wszystkim zapobieganie umieszczaniu dzieci poza rodziną, a jeśli stanie się to nieuniknione, pozostawić je w takiej formie opieki możliwie krótko, jak najbliżej domu rodzinnego z zachowaniem kontaktów z rodziną. Podjęte działania mają na celu poprawę funkcjonowania i wzmocnienia stabilności rodziny oraz przewyciężanie. Oddziaływania na dziecko i rodzinę, aby były skuteczne, powinny być wielokierunkowe, wielopłaszczyznowe. Nigdy nie uda się rozwiązać problemów rodziny, gdy

po pierwsze – ona tego nie będzie chciała, a po drugie: gdy pracownik, będzie wykonywał swoją pracę w „ sztywnych ramach” i bez nawiązania współpracy z innymi służbami.

Wszystkich problemów rodziny nie rozwiążą pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej czy powiatowych centrów pomocy rodzinie. Potrzebne jest zatem łącznie wysiłków, środków i doskonałej współpracy pracowników reprezentujących instytucje i organizacje pozarządowe, które niewątpliwie dzięki swoim działaniom potrafią pomagać rodzinom w kryzysie.

Instytucje takie jak: oświata, służba zdrowia, policja, pomoc społeczna, jak również organizacje pozarządowe działające w obszarach wspierania rodziny, powinny podjąć działania ukierunkowane na rozpoznawanie zagrożeń rozwoju dzieci oraz potencjału tkwiącego w środowisku, który dawałby szanse na ich przezwyciężenia. Pamiętajmy, że rodziny w których występują trudności w prawidłowym wykonywaniu swoich funkcji opiekuńczo- wychowawczych są często odtrącane i izolowane w środowisku.

Pomoc powinna służyć odbudowie i podtrzymywaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu prawidłowych ról społecznych.

II. Diagnoza sytuacji rodzin i dzieci w Gminie Iłża

Jednym z głównych celów, jakie zakłada pomoc społeczna jest pomoc osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnych sytuacjach oraz rodzinom dysfunkcyjnym. Wśród mieszkańców Gminy Iłża spora grupa osób i rodzin boryka się z różnymi problemami, z którymi nie zawsze może sobie poradzić bez wsparcia wyspecjalizowanych służb. Te osoby i rodziny mogą otrzymać pomoc w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej dzięki wsparciu w Ośrodku Pomocy Społecznej w Iłży, który jest realizatorem gminnych zadań z zakresu pomocy społecznej oraz

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu , które realizuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej.

Z danych statystycznych ośrodka wynika, iż w 2009 r. o pomoc zgłosiło się 641 rodzin .

Pomoc była udzielona najczęściej z następujących powodów :

- ubóstwa 368 rodzin
- bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych 89 rodzin w tym:
  - a/ rodziny wielodzietne 31 rodzin
  - b/ rodziny niepełne 56 rodzin
- osoby niepełnosprawne i przewlekłe chore 137 rodzin
- alkoholizmu 43 rodzin
- bezrobocia 323 rodzin

Rodzinom mającym trudności w wypełnianiu swoich zadań udzielana jest pomoc w formie poradnictwa, pracy socjalnej, a także pomoc finansowa.

Aktualnie na terenie gminy Iłża funkcjonuje 18 rodzin zastępczych, spokrewnionych ,w których wychowuje się 25 dzieci do 18 roku życia.

Na terenie gminy funkcjonuje placówka resocjalizacyjna w połączeniu z funkcją Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Jasiońcu Iłżeckim Górnym, która udziela nie tylko schronienia ale także kompleksowej pomocy wsparcia, poradnictwa prawnego, psychologicznego , dzieciom i rodzinom znajdującym się w placówce .

W ramach zadań wynikających z gminnego systemu profilaktyki uzależnień powstał Punkt Konsultacyjny dla rodzin uzależnionych i współuzależnionych.

Ze względu na niewydolność opiekuńczo- wychowawczą dla wzmocnienia niektórych rodzin Sąd zleca nadzór kurator. Z danych z Wydziału Sądu Rodzinnego i Nieletnich w Lipsku wynika , iż na terenie gminy objęte jest 29 rodzin w tym 49 małoletnich dzieci .Oprócz tego dla 29 nieletnich zastosowany jest nadzór kuratora

W ramach działań prewencyjnych funkcjonariusze obejmują nadzorem rodziny, w których występują problemy związane z nadużywaniem alkoholu i przemocą. Z danych Komisariatu Policji w Iłży wynika , iż często przyczyną interwencji policji jest przemoc i sytuacja konfliktowa w rodzinie. W przypadku przemocy domowej wypełniane są Niebieskie Karty.

LP	rok	ilość interwencji domowych	Ilość kart niebieskich których przyczyną były konflikty rodzinne
1.	2008r.	234	153
2.	2009r.	249	159

źródło: K.P w Iłży

Z powyższych danych wynika , iż sytuacja przemocy i konfliktów w rodzinie z roku na rok wzrasta.

III. Cel strategiczny gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną

Zapewnienie wsparcia w zakresie pomocy społecznej dziecku i rodzinie w Gminie Iłża.

IV. Główne założenia systemu:

- poprawa jakości życia rodzin,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
- wspieranie rodzin dysfunkcyjnych,

- wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- wspieranie potrzeb edukacyjnych i terapeutycznych dzieci niepełnosprawnych,
- wspieranie dzieci uzdolnionych, udzielanie pomocy uczniom z trudnościami w nauce,
- wdrażanie programów edukacyjnych i profilaktyki zdrowotnej dla rodziców,
- wzbogacanie oferty zajęć sportowo -rekreacyjnych,
- ochrona dzieci przed poczuciem zaniedbania, przemocą, uzależnieniami, demoralizacją i przestępczością

V. Cele operacyjne oraz planowane działania:

1. Wzmacnianie potencjału rodziny

- Wzmocnienie zasobów rodziny poprzez pracę socjalną
- Diagnozowanie i monitorowanie warunków jakości życia rodzin
- Wspieranie rodzin we wzmacnianiu i odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną, pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie do działań samopomocowych
- Ułatwienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz socjalnego
- Pobudzanie aktywności własnej rodziny
- Nawiązanie współpracy z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi świadczącymi pomoc na rzecz rodziny

2. Wspieranie rodzin w funkcji opiekuńczo – wychowawczej

- Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo- wychowawczych
- Zapewnienie wypoczynku dzieciom i młodzieży w czasie ferii letnich i zimowych
- Nawiązanie współpracy z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi świadczącymi pomoc na rzecz dziecka i rodziny
- Współpraca pracowników socjalnych ze szkołami, pedagogami, psychologami, wychowawcami, policją i kuratorami

3. Podnoszenie standardu i jakości życia rodzin zagrożonych ubóstwem

- Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich posiłków w szkole wyposażenie w podręczniki i przybory szkolne,
- Diagnozowanie i monitorowanie warunków jakości życia rodzin,
- Wspieranie finansowe i rzeczowe rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z rodzin zagrożonych ubóstwem,
- Ułatwianie dostępu do specjalistycznego poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz socjalnego ,
- Pomoc finansowa realizowana wynikająca ze świadczeń rodzinnych,
- Wspieranie rodzin we wzmacnianiu i odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną, pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie do działań samopomocowych ,
- Nawiązanie współpracy z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi świadczącymi pomoc na rzecz dziecka i rodziny,

4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w rodzinach

- Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z rodzin wykluczonych społecznie,

- Wspieranie rodzin z różnymi dysfunkcjami społecznymi,
- Wspieranie rodzin we wzmacnianiu i odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną,
- Nawiązanie współpracy z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi świadczącymi pomoc osobom wykluczonym społecznie,
- Zawieranie kontraktów socjalnych z rodzinami oraz osobami dysfunkcyjnymi,
- Pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację projektów aktywizujących oraz ułatwiających odnalezienie się na rynku pracy bezrobotnym członkom rodzin,
- Tworzenie zintegrowanych programów przeciwdziałania przemocy, wykołajenia i przestępczości młodego pokolenia ,

5. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży

- Nawiązywanie współpracy z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi świadczącymi pomoc dzieciom i młodzieży,
- Umacnianie rodziców w pełnionych przez nich funkcjach opiekuńczo - wychowawczych poprzez intensywną pracę socjalną,
- Diagnozowanie i monitorowanie warunków jakości życia rodzin oraz dzieci i młodzieży,
- Współpraca pracowników socjalnych ze szkołami, pedagogami, psychologami, policją i kuratorami,
- Przeciwdziałanie uzależnieniom dzieci i młodzieży poprzez programy edukacyjno -wychowawcze,

VI. PARTNERZY PROGRAMU

Realizacja niniejszego programu przewiduje ścisłą współpracę i integrację z niżej wymienionymi partnerami programu.

1. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłży,
2. Miejska Komisja d/s. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Pełnomocnik Burmistrza d/s. Profilaktyki i Uzależnień ,
4. Placówki Oświatowe w Iłży,
5. Pedagodzy szkolni,
6. Policja w Iłży,
7. GZPOZ i Rejonowy szpital w Iłży w zakresie opieki medycznej,
8. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Iłży,
9. Kuratorzy zawodowi i społeczni Sądu Rejonowego w Lipsku,
10. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu,
11. Parafia Rzymsko - Katolicka w Iłży
12. Samorząd lokalny,
13. Dom Matki i Dziecka w Jasińcu Iłżeckim Dolnym ,
14. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasińcu Iłżeckim Dolnym,
15. Dom Kultury w Iłży.

VII. MONITORING

Za realizację programu odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej .

Źródłem finansowania zaplanowanych zadań w ramach programu będą środki zaplanowane w budżecie ośrodka a także w budżecie gminy na realizację zadań w ramach programu profilaktyki i uzależnień oraz środki pozyskiwane z zewnątrz z programów i funduszy Unijnych. Ewaluacja prowadzona będzie na podstawie oceny własnej Ośrodka, z analizy danych statystycznych oraz bieżącego i systematycznego ulepszania podejmowanych działań.

VIII. WSKAŹNIKI

- liczba rodzin dysfunkcyjnych objętych pomocą społeczną,
- liczba rodzin z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne,
- liczba rodzin wychodzących z trudnej sytuacji,
- liczba osób uaktywnionych w ramach projektu,
- liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistycznego.

IX. PODSUMOWANIE KOŃCOWE

Na terenie gminy Iłża funkcjonują odpowiednio przygotowane instytucje udzielające wsparcia rodzinom. Każdy z mieszkańców naszej gminy ma możliwość uzyskania pomocy w zależności od potrzeb.